Konstitutionsutskottets betänkande

1979/80:18

med anledning av motion om rätt för kyrkofullmäktige att besluta om partistöd

Motionen

I motionen 1977/78:904 av Margareta Andrén (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om att kyrklig kommun bör kunna besluta om partistöd.

Motionären förordar att ett ökat stöd bör utgå till partierna för att öka informationen om de frågor som behandlas av kyrkofullmäktige och för att stimulera intresset för kyrkofullmäktigvalen. Enligt motionären bör därför kyrkofullmäktige tillerkännas rätt att besluta om partistöd enligt de grunder som gäller för kommunfullmäktige.

Gällande regler

Enligt 12 § lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval får församling besluta att parti som är eller genom valet blir representerat i kyrkofullmäktige skall erhålla bidrag av församlingen till partiets kostnader för valsedlar. Beslutet skall innehålla att ersättning utgår till varje sådant parti efter enhetliga grunder.

Någon annan form av partistöd i de kyrkliga kommunerna existerar f. n. inte.

Tidigare riksdagsbehandling

Vid 1976/77 års riksmöte behandlades en motion (1976/77:431 av herr Fiskesjö m. fl. – c) med i princip samma yrkande som den nu aktuella motionen har. Konstitutionsutskottet (KU 1976/77:33) avstyrkte motionen med följande motivering:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att intresset för de kyrkliga frågorna och för valen till kyrkofullmäktige i allmänhet är begränsat. Åtgärder som skulle syfta till att engagera fler medborgare i de kyrkliga angelägenheterna skulle därför i och för sig kunna övervägas. Enligt utskottets mening bör emellertid resultaten av nu pågående överläggningar om svenska kyrkans framtida ställning avvaktas, innan en fråga av det slag som tas upp i motionen blir föremål för prövning.

Utskottet vill också fästa uppmärksamheten på att införandet av ett kyrkokommunalt partistöd skulle medföra vissa problem på grund av de starkt varierande förhållandena mellan olika församlingar när det gäller t. ex. ekonomiska resurser och partipolitisk struktur.

I ett särskilt yttrande anförde fyra ledamöter (c) följande:

Det är enligt vår mening angeläget att få till stånd en förbättrad information om de frågor som de beslutande organen i de kyrkliga församlingarna har att handlägga. Det är också angeläget att stimulera till ett ökat valdeltagande vid valen till kyrkofullmäktige. Det finns ett nära samband mellan dessa frågor. Ökad information skulle med säkerhet leda till ett högre valdeltagande.

Det är – som framhålls i motion 1976/77:431 – allmänt omvittnat att de resurser som finns för en sådan information regelmässigt är mycket små. För att bidraga till en förbättring härvidlag borde därför frågan om att ge kyrkofullmäktige rätt att bevilja partistöd enligt i huvudsak samma grunder som nu gäller för kommunfullmäktige övervägas. Den omständigheten att partigrupperingarna vid kyrkofullmäktigevalen ofta är andra än vid kommunfullmäktigvalen är ett särskilt skäl härför.

Riksdagen följde utskottet.

Utskottet

I motionen föreslås att kyrkofullmäktige skall tillerkännas rätt att besluta om partistöd enligt de grunder som gäller för kommunfullmäktige.

Utskottet vill erinra om att de kyrkliga kommunerna är långt mindre enhetliga än de borgerliga kommunerna. I ett stort antal församlingar finns över huvud taget inte kyrkofullmäktige. Församlingarna varierar också starkt när det gäller partiförhållanden. Ett partistöd som är kopierat efter vad som gäller i de borgerliga kommunerna är därför knappast den lämpligaste vägen för att generellt främja en förbättrad information om de kyrkokommunala frågorna.

I de pågående utredningarna i anslutning till stat–kyrka-problematiken berörs bl. a. frågor om de kyrkliga valen. Utredningarna arbetar med inriktningen att frågor om svenska kyrkans framtida ställning och arbetsformer skall behandlas av riksdag och kyrkomöte 1981. Enligt utskottets mening bör resultaten av det pågående utredningsarbetet avvaktas innan riksdagen tar något initiativ i den i motionen aktualiserade frågan.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1977/78:904.

Stockholm den 15 november 1979

På konstitutionsutskottets vägnar
BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Olle Svensson (s), Per Unckel (m), Yngve Nyquist (s), Sven-Erik Nordin (c), Wivi-Anne Cederqvist* (s), Kurt Ove Johansson (s), Bengt Kindbom* (c), Daniel Tarschys (fp), Kerstin Nilsson (s), Sture Thun (s), Jan Prytz (m), Esse Petersson* (fp) och Allan Ekström (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av Bertil Fiskesjö (c), Sven-Erik Nordin (c), Bengt Kindbom (c), Daniel Tarschys (fp) och Esse Petersson (fp), vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening angeläget att få till stånd en förbättrad information om de frågor som de beslutande organen i de kyrkliga församlingarna har att handlägga. Det är också angeläget att stimulera till ett ökat valdeltagande vid valen till kyrkofullmäktige. Det finns ett nära samband mellan dessa frågor. Ökad information skulle med säkerhet leda till ett högre valdeltagande.

Det är allmänt omvittnat att de resurser som finns för en sådan information regelmässigt är mycket små. För att bidra till en förbättring härvidlag borde därför frågan om att ge kyrkofullmäktige rätt att bevilja partistöd enligt i huvudsak samma grunder som nu gäller för kommunfullmäktige övervägas. Den omständigheten att partigrupperingarna vid kyrkofullmäktigvalen ofta är andra än vid kommunfullmäktigvalen är ett särskilt skäl härför.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motionen 1977/78:904 hos regeringen begär förslag om att kyrklig kommun skall kunna besluta om partistöd.

GOTAB 62953 Stockholm 1979